

ประสิทธิภาพและคุณภาพแห่งความสำเร็จในการดำเนินการ สหกรณ์การเกษตร : การศึกษาเพื่อสร้างทฤษฎีฐานราก

ประสพชัย พสุนนท์ และพิทักษ์ ศิริวงค์

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อค้นหาความหมายของการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรที่มีประสิทธิภาพ
- 2) เพื่อสร้างทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพแห่งความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร
- 3) เพื่อพยากรณ์ถึงแนวโน้มในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร

วิธีดำเนินการวิจัย

 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การสัมภาษณ์ระดับลึก การสังเกตและจดบันทึก และการศึกษาเอกสาร

 ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ข้าราชการของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์และกรมส่งเสริมสหกรณ์ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญต่อปัญหาสหกรณ์การเกษตร และมีประสบการณ์ทำงานไม่น้อยกว่า 20 ปี จำนวน 15 คน

 การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้โปรแกรม Atlas.ti version 7 มาช่วยวิเคราะห์ข้อมูล การถอดการบันทึกเสียงการสัมภาษณ์

ผลการวิจัย

สหกรณ์การเกษตรที่มีประสิทธิภาพมีความหมาย 2 ความหมาย คือ ด้านคุณภาพชีวิตของสมาชิกและด้านการจัดการ

คุณภาพแห่งความสำเร็จในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรมี 8 ประการ คือ การมีส่วนร่วมของสมาชิก ความเสียสละของกรรมการ พนักงานที่ซื่อสัตย์ ผู้ตรวจสอบกิจการที่ดี มีการบริการที่ทั่วถึง มีแผนธุรกิจ การจัดการเงินที่เป็นระบบ และมีธรรมาภิบาล

แนวโน้มในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรมี 3 ด้าน คือ สถานการณ์อนาคตที่ดี สถานการณ์อนาคตที่ไม่ดี และสถานการณ์อนาคตที่เป็นไปได้มากที่สุด

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะเชิงทฤษฎี

1. การพัฒนาสหกรณ์การเกษตรให้มีประสิทธิภาพ ควรให้ความสำคัญกับสมาชิก การประเมินหรือตรวจสอบว่า สหกรณ์มีประสิทธิภาพ ต้องพิจารณาถึงคุณภาพชีวิตของ สมาชิกทั้งในระดับบุคคล ครัวเรือน ชุมชน และสังคม การพิจารณาเฉพาะตัวเลขทางการเงินและบัญชี ไม่สามารถประเมินประสิทธิภาพของสหกรณ์ได้อย่างแท้จริง

2. นำหลักการประสิทธิภาพด้านการจัดการ 6 ประการ คือ การมีระบบจัดการที่ดี ความเสียสละของบุคลากร การพึ่งพาตนเองและความยั่งยืน การมีเครือข่าย การทำงานที่สหกรณ์มีความถนัด และการมีแผนงาน ที่ชัดเจนไปเผยแพร่สู่สาธารณชนและสหกรณ์ต่าง ๆ เพื่อประยุกต์ใช้ตามความเหมาะสม

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ควรศึกษาเพื่อจัดทำเกณฑ์มาตรฐาน สำหรับปัจจัยนำเข้าและปัจจัยกระบวนการคุณภาพแห่งความสำเร็จในการดำเนินการสหกรณ์ เพื่อให้สหกรณ์ใช้เป็นแนวทางในการประเมินตนเองและปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ

4. รัฐควรให้ความสำคัญอย่างจริงจังในการพัฒนาการสหกรณ์ให้มีความเข้มแข็ง เพราะเมื่อพิจารณาจากแนวโน้มสถานการณ์ในอนาคตทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านที่ดี ด้านที่ไม่ดี และด้านที่เป็นไปได้มากที่สุดแล้ว พบว่า สหกรณ์แม้จะมีปัญหาอยู่บ้าง แต่สามารถใช้สหกรณ์เป็นเครื่องมือในระดับมหภาค เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของประเทศได้

5. พรรคการเมืองควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาสหกรณ์อย่างจริงจัง โดยกำหนด เป็นนโยบายหลักของพรรคและนำเสนอให้เป็นรูปธรรม เพื่อใช้เป็นแผนในการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม โดยเน้นการพัฒนาที่มีความสมดุลระหว่างระบบทุนนิยม และหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการสหกรณ์ ควรที่ต้องสร้างระบบและกลไกในการให้ความรู้ แก่สมาชิกสหกรณ์การเกษตร เพื่อให้ตระหนักถึงความมีส่วนร่วมในการดำเนินงานสหกรณ์ และมีความรู้สึกภาคภูมิใจในการเป็นเจ้าของสหกรณ์ร่วมกัน ผ่านการประชาสัมพันธ์กิจกรรม การอบรมสัมมนา และอื่น ๆ

2. นำหลักการประสิทธิภาพด้านการจัดการทั้ง 6 ข้อ ไปทดลองปฏิบัติ โดยอาจจัดทำเป็นคู่มือ ที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจ โดยคาดหวังว่าการดำเนินงานตามหลักการดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ ต่อการพัฒนาสหกรณ์และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

3. ควรพัฒนาบุคลากรสหกรณ์ โดยแยกเป็นแต่ละกลุ่ม คือ สมาชิก คณะกรรมการ พนักงาน และผู้ตรวจสอบกิจการ เพื่อให้ได้ปัจจัยนำเข้าของคุณภาพแห่งความสำเร็จที่มีคุณภาพ นอกจากนี้ ควรมีการยกย่องหรือเชิดชูบุคลากรจากแต่ละกลุ่มในโอกาสที่สำคัญ

4. สร้างแนวปฏิบัติที่ดี (Best practice) จากปัจจัยกระบวนการของคุณภาพแห่งความสำเร็จ และนำไปจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการ (Implementation Plan) สำหรับสหกรณ์ต่าง ๆ จะได้นำไป ประยุกต์ใช้ตามความเหมาะสม

QR Code
บทความวิจัย